

Sedan några år tillbaka driver Länsbibliotek Dalarna (Region Dalarna) en samverkansprocess i länet kring små barns språkutveckling som vi har kallat *Språknätverk Dalarna*. Satsningen kommer i fortsättningen att heta *Språkslingan Dalarna*. Bibliotek, barnhälsovård och förskola är de tre stora aktörerna som vi ser behöver arbeta tillsammans för att fler föräldrar och vuxna ska läsa med sina barn, men många fler verksamheter regionalt och lokalt kommer att bjudas in till det här viktiga arbetet.

Arbetet har i en uppstartsfas pågått och pågår i tre pilotkommuner – Mora, Gagnef och Leksand – där barnbibliotekarierna tillsammans med länsbiblioteket och logoped inom Region Dalarna tagit fram ett förslag på insatser som ska utgöra *Språkslingan Dalarna*. Denna grups huvudsakliga uppgift är att i dialog med regionens barnhälsovårdsenhet och Barnhälsovården (BHV) i pilotkommunerna bygga en bas – ett koncept kring insatserna – med material, metoder och verktyg för att underlätta samverkan. Detta koncept och material är till för alla aktörer inom Språkslingan att arbeta med och ta del av i sina respektive kommuner.

Vilka de planerade insatserna är kan du läsa på nästa sida.

Under den här första processperioden har fokus varit på samverkan mellan barnhälsovården och biblioteken. Vi har börjat lägga grunden genom arbete i två grupper: dels i pilotgruppen som nämns ovan, dels i en "referensgrupp" med representanter från olika verksamheter inom Region Dalarna. Här samlas chef och konsulent från Länsbibliotek Dalarna, logoped, folkhälsochefen, vårdutvecklare för mödrahälsovård och barnhälsovård, och barn- och ungastrateg från Kultur- och bildningsförvaltningen. Gruppen kommer allt eftersom att utökas i takt med att arbetet med *Språkslingan* utvecklas.

Illustration: Cecilia Heikkilä

Det är i varje kommun den viktiga samverkan sker, genom att vi bjuder in och tar kontakt med varandra över våra professionsgränser för att bilda språknätverk och för att samverka kring insatserna som riktar sig till de yngsta barnen och deras familjer. Pilotarbetsgruppen kommer att fortsätta arbetet med att utveckla insatserna, men vi kommer också att bjuda in till att starta nya arbetsgrupper i länet efter samma modell som pilotgruppen.

En viktig utgångspunkt i arbetet med *Språkslingan Dalarna* är att vi ska ta hänsyn till varje kommuns och varje verksamhets förutsättningar, och låta processen styras av lokala behov och förmåga att arbeta med satsningen.

Språkslingan Dalarna är en process, inget projekt, vilket är viktigt att poängtera. Det finns inget slutdatum, och vi ser Språkslingan som något levande, som vi löpande bygger tillsammans. *Språkslingan* ska underlätta för personal inom bibliotek, barnhälsovård och förskola, att arbeta med ett redan befintligt uppdrag – små barns språkutveckling.

Under våren 2020 har Språkslingan engagerat **barnboksillustratören Cecilia Heikkilä** att ta fram en logotyp och illustrationer för satsningen. Bilderna och loggan kommer att finnas tillgängliga att fritt användas inom *Språkslingan Dalarna* och kommer att synas i all kommunikation internt och externt.

Under hösten 2018 och 2019 har Kunskapsdagar arrangerats för personal inom bibliotek, barnhälsovård och förskoleverksamhet för att sprida kunskap om läsning och språkutveckling och för att uppmuntra till nätverkande mellan professionerna i kommunerna.

Kunskapsdagarna 2020 flyttas fram till torsdagen den 21 januari 2021 under namnet Språkslingandagen och sker digitalt.

Hösten 2020 inleds en viktig insats i processen: att dela ut en **gåvobok** till alla nyfödda i de tre pilotkommunerna Gagnef, Mora och Leksand. Med boken följer en rikt illustrerad folder som riktar sig till de vuxna kring barnet, samt ett blad med information och tips till den som delar ut boken och foldern. BHV-sjuksköterskan delar ut boken vid 8 månaders ålder. Målet är att Region Dalarna ska finansiera en gåvobok till nyfödda i *alla* Dalarnas kommuner och arbete för detta pågår.

Sedan tidigare finns det samarbeten i de flesta av länets kommuner mellan bibliotek och barnhälsovård. BHV-sjuksköterskan lämnar över ett presentkort till barnets vårdnadshavare, vilka får gå till sitt bibliotek och hämta ut en bok. Tidpunkten för utdelningen av presentkortet varierar mellan kommunerna, och den regionala bokgåvan är tänkt som ett komplement till den kommunala, med framtida mål att nå alla nyfödda barn i länet.

Generella och Riktade insatser inom Språkslingan

Generella insatser som riktar sig till alla barn och dess vuxna:

- Regional gåvobok (8 månader)
- Kommunbibliotekens gåvobok
- Folder om högläsning
- PIXI och Mini-PIXI vid 18-månaders och 5-årsbesöket på BVC
- Rummet: "Rum för läsning"; ex. "läsfrämjande väntrum"/"designade läsmiljöer"
- Öppna program kring barns läsning/barnlitteratur/språkutveckling för barnet och dess vuxna

Illustration: Cecilia Heikkilä

Riktade insatser till barn och familjer med särskilda behov:

- Barn med språklig sårbarhet (ex. "Språkpiller")
- Barn med språkstörning
- Barn med funktionsnedsättning
- Barn och familjer med annat modersmål
- Barn och familjer som tillhör någon av de nationella minoriteterna
- Barn och familjer i social utsatthet

Insatser som riktar sig till personal:

- Språkslingandagen (tidigare Kunskapsdagarna)
- Kunskapspass om små barns språkutveckling till all bibliotekspersonal i länet
- Kunskapspass om språk- och lässtimulerande böcker och metoder till barnbibliotekspersonal i länet

Inom Språkslingan Dalarna ser vi barnhälsovårdens hembesök vara av stor betydelse för att vi ska kunna nå alla barn och familjer i syfte att stärka föräldrarna och familjerna i deras roll för barnets språkutveckling. Vi ser också stora möjligheter i att arbeta med våra lässtimulerande insatser i föräldrastödsgrupp och vid föräldragrupsbesök på biblioteken.

För frågor och kontakt:

Malin Magnusson Barle, processledare *Språkslingan Dalarna*
bibliotekskonsulent Länsbibliotek Dalarna
malin.magnussonbarle@regiondalarna.se

Ulrika Nygren, vårdutvecklare BHV-enheten
ulrika.nygren@regiondalarna.se

Illustration: Cecilia Heikkilä

